

Som det fremgår af de i lovudkastet nævnte eksempler, foreligger de til bortfald af faste friheder fornødne tvingende tjenstlige grunde alene i tilfælde, hvor særlige opgaver nødvendiggør tilstedeværelsen af mandskab, der ellers var berettiget til frihed, ligesom det af eksemplerne fremgår, at bortfald af faste friheder i disse tilfælde normalt kun kan ske kollektivt.

Ifølge paragraffens sidste stykke fastsættes de nærmere regler om tildeling af frihed som godtgørelse for faste friheder, der bortfalder af tvungende tjenstlige grunde eller på grund af sygdom, ved kongelig anordning.

De i udvalget stedfundne overvejelser, jfr. „den grønne“ betænkning, side 25, spalte 2 og ff, har imidlertid ført til, at udvalget i anordningsudkastene i § 5 alene foreslår en regel om godtgørelse for befalet orlov, når denne for enkelte personer bortfalder af tvingende tjenstlige grunde.

Forsvarsministeriet har ud fra de af udvalget fremførte betragtninger kunnet tiltræde forslaget til bestemmelsen i anordningsudkastene § 5.

Paragraffens regler om faste friheder gælder alene de værnepligtige menige, hvortil ikke henregnes:

Værnepligtige elever på forsvarets skoler,
værnepligtige befalingsmænd samt
mather og mathelever.

Om baggrunden for at undtage disse persongrupper fra bestemmelserne om faste friheder, henvises til betænkningen, pag. 22, spalte 1 forinden og spalte 2 foroven.

Det er i øvrigt hensigten, at disse persongrupper skal have „befalet orlov“ i samme omfang som hidtil, jfr. herved bemærkningerne ovenfor. Endvidere gælder lovforslagets og anordningsudkastenes øvrige bestemmelser for de nævnte persongrupper, idet dog mather og mathelever under 18 år ikke er omfattet af bestemmelserne i anordningerne, jfr. disses § 16. Specielt for så vidt angår værnepligtige befalingsmænd bemærkes, at disse normalt har fri fra retraite til reveille i det omfang, de ikke har tjeneste at udføre.

De nævnte persongrupper vil i praksis få mindst lige så megen frihed som de værnepligtige menige, men det er af tjenstlige grunde ikke anset for muligt at fastsætte bestemmelser om ufratagelige friheder for dette personel.

Til § 44 b.

Bestemmelsen finder i overensstemmelse med den allerede gældende ordning kun anvendelse ved hæren og flyvevåbnet, hvor det stedse har været antaget, at fratagelse af denne frihed ikke kan anvendes som disciplinarmiddel.

Derimod gør der sig særlige tjenstlige forhold gældende inden for søværnet, navnlig for så vidt angår det sejlene personel, hvorfor en almindelig ret til udgangsfrihed ikke er gennemførlig her.

Ved søværnet vil frihed til at forlade tjenestestedet efter tjenestens ophør blive givet i det hidtidige omfang og i overensstemmelse med reglerne i § 44 c, eventuelt tillige § 44 d.

Det må betragtes som en selvfølge, at anvendelse af et disciplinarmiddel som f. eks. ekstra vagt-tjeneste kan bevirke, at den i bestemmelsen nævnte udgangsfrihed ikke kan opnås. For at reglen om udgangsfrihed ikke herved skal kunne gøres illusorisk, er det i lovudkastet bestemt, at i tilfælde, hvor anvendelse af et disciplinarmiddel medfører indgreb i udgangsfrihed, må dette kun ske for perioder af 3 dage med mindst en dags mellemrum mellem perioderne.

Til § 44 c.

Reglen om, at fratagelse af frihed, der tildeles regelmæssigt efter en vis omgang (turnus eller tårn), alene kan ske som anvendelse af et disciplinarmiddel, er i overensstemmelse med den ordning, der hidtil må anses for gældende. Lovudkastet har endvidere optaget en bestemmelse om, at anvendelse af andre disciplinarmidler end frihedsnægtelse og vagt uden for orden ikke må medføre indgreb i omgangsfriheder.

Reglen i 2. stykke, 2. pkt., er i overensstemmelse med princippet i den hidtidige regel i § 44, 3. stykke. Ved formuleringen har man undgået at anvende den i loven hidtil benyttede betegnelse „landlov“, idet denne er speciel for søværnet og derfor vil kunne give anledning til forståelsesvanskeligheder inden for de to andre værn. Det fremgår af bestemmelsen, at reglen om, at friheder vil kunne fratages for et tidsrum af indtil 14 dage kun gælder omgangsfrihed, medens fratagelse af udgangsfrihed ifølge bestemmelsen i § 44 b, ikke må anvendes som disciplinarmiddel ved hæren og flyvevåbnet.

Til § 44 d.

Det må afhænge af vedkommende chefs skøn — eventuelt særlige tjenestebestemmelser — hvorvidt den i bestemmelsens første led omhandlede lejlighedsfrihed findes at burde meddeles således, at den træder i stedet for en fast frihed eller omgangsfrihed, hvilket da bør tilkendegives den værnepligtige ved meddelelsen af friheden.

Bestemmelsens henvisning til § 44 a, stykke 1 og 3, fører til, at en meddelt lejligheds- eller belønningsfrihed kun kan bortfalde efter de om faste friheder gældende regler. Dette fastslås også i anordningsudkastene, jfr. § 13 i anordningen for hæren